

Összefoglaló - Koordinatív Bizottság ülés (2024.01. 25.)

Köszöntőben elhangzott gondolati elemek és tájékoztatások (EM)

Elsődleges prioritás – A víziközmű-ágazat működésének biztosítottága és az állami integráció volt előtérbe helyezve, így 14 szolgáltató működési támogatása és tőkerendezése történt meg, ezáltal kiszámíthatóbbak lettek a gazdasági viszonyok, az állami szolgáltatók számának növekedését eredményezve.

Víziközmű finanszírozás átalakítása – A vízdíj rendszer átalakult, új finanszírozási struktúra jött létre. A korábbi különböző 930 díj helyett, nem lakossági fogyasztók tekintetében egységes alapidíjak és egységes fogyasztással arányos díj került bevezetésre.

Víziközmű fejlesztési-és ellentételezési alap – Célja a bevételek kiegyenlítése. Az ágazatra is több forrás jut, amiket leginkább a pótlásra, felújításra és beruházásra tudnak fordítani a víziközmű szolgáltatók.

Víziközmű felújítások, pótlások – A felújítási és pótlási munkálatok az ország teljes területén folyamatosak lesznek. A korábbi évek során legtöbb esetben a források szűkössége miatt leginkább a működést tudták csak finanszírozni a szolgáltatók. Az új forrással azonban már a rekonstrukciós munkákat el tudják indítani. Az EU-s irányelveknek megfelelő fejlesztések megtörténtek (ivóvízminőség, szennyvíztisztítók) azonban a rekonstrukciós munkálatokra kevesebb erőforrás jutott. Erre szeretnének több erőforrást biztosítani.

A Balaton térségi vízszegénység – Voltak megbeszélések ezekről a lehetőségekről Siófokon. Pénzügyi alap hiányzik. Kiemelten a nyári szezonban jelentkezik. Van olyan térség, ahol a hálózati vízvesztesség 50%, van, ahol 80-90% is.

Állami építési beruházási törvény – Ebben a félévben már szeretnének forrást biztosítani, hogy a víziközmű-hálózat felújítását célzó fejlesztési tervek és előkészületek minél hamarabb megvalósuljanak az ágazati fejlesztési stratégiának megfelelően. Ebbe tartoznak bele a rekonstrukciós beruházások is. Június 30-ig mindennek meg kell lennie az ágazati fejlesztési stratégia szerint.

Szennyvíz probléma – fontos, hogy a régi telepekkel hogyan gazdálkodunk, valamint, hogy az adott szennyvíz agglomeráció hogyan épül fel. Ha az adott rész modernebb, akkor régi szennyvíztisztítót nem tudunk teljesen a hálózatban hasznosítani. A területek kármentesítése fontos, azt is látni kell, hogy nem minden esetben éri meg az újbóli bekötés, van, ahol már új működik

KDTVIZIG – Parti Öv monitorozása – Eseményvezérelt monitoring:

Balaton vízhatszár – A víz minőségét mindig a használat (ivóvíz/fürdővíz) szempontjából értékeljük, mivel a vízhasználat más vízminőséget igényel. A rekreációs felhasználás, illetve a Víz Keretirányelv rendelkezései az irányadóak.

Algásodás a hatvanas évektől napjainkig – Az 1960-as években szórványos felszíni virágzások alakultak ki, majd kékoszat és plankton elszíneződéseket figyeltek meg a kutatók. A 90-es évektől visszaszorultak a kékalgák, 2019-ben azonban új súlyos

terhelés alakult ki, amelynek a veszélye még mindig fennáll. 2019 után lokális algásodási problémák jelentkeztek, az okok egyelőre még nem egyértelműek, vízvirágzás várható.

Sikeres beavatkozások – A vízminőség javításának érdekében több sikeres beavatkozás történt (kotrás, szennyvízkivezetés, állattartó telepek szabályozása), a probléma mérséklődött, de nem szűnt meg. 2004-ig forrást biztosított a Balatoni Intézkedési Terv, azóta nincs külön forrása a Balatonnak, így nehezebb a vízügyi igazgatóságok munkája.

Közelmúlt vízminősége – Összehasonlítható a 2019-es algavirágzással, amely nyugatról keletre tartott. Lokális és kiterjedt virágzást egyaránt megfigyeltek. Problémás volt az algamennyiség jó minőségű időszakok ellenére a part mellett. Keleten inkább lokális és partközeli vízvirágzás figyelhető meg, leginkább nyár végén.

Vízminőség monitoring – A monitorozási tevékenység kulcsfontosságú. Az algásodás nagy mértékben függ a terheléstől, ezért nemcsak a tó állapotát, hanem a kívülről érkező tápanyagok mennyiségét is ismerni kell.

Megosztottság volt, szigetüzemű mérőeszköz – A Vízügyi Igazgatóságokhoz, VIZIG-ekhez nem tartozik a minőség monitoring, hiszen eszköz igényes (labor), de volt, aki megtartotta az eszközöket. A vízminőséghez rengeteg törvényi szabályozás tartozik. A mennyiség és minőség vizsgálatok egymástól szétváltak.

Hagyományos monitoring – Hagományos helyszíni monitoring, amely sok paraméterrel rendelkezik, ugyanakkor függ az időjárástól. Korlátozott gyakoriság és csak az adott időpont eredményeit mutatja. Nappal, munkaidőben végezték.

Folyamatos monitoring – Több előnnyel jár, mint a hagyományos, mivel időjárástól és napszaktól függetlenül lehet mérni, nagy gyakoriságú az adatrögzítés, így nagy az adathalmaz, valamint gyorsan hozzá lehet férni. Rendszeres karbantartást, adatellenőrzést és folyamatos felügyeletet igényel, amely miatt erőforrásigénye magas.

Szigetüzemű állomások – Folyamatos karbantartásuk nehézkes az állatok miatt. Ezzel szemben az adatrögzítés gyakoriság nagy és időjárástól, munkaidőtől független. Az aktuális állapotok valós időben követhetők, illetve az adatsorok elemzésével az események okai is visszavezethetők.

Rétegzettség mérési projekt – 2024-től nyílik rá lehetőség 2 platformon. Új platformok jelentek meg a belső használatú platform neve Zabbix, használatban van egy vízrajzi modul kézi és automatikus adatszűréssel, valamint egy publikus felület. (<https://atfoglobalaton.vizugy.hu/#/home>)

Üzemeltetési nehézségek – A tavaszi-téli üzemátállásnál a mérőeszközöket kiszedik a vízből, amelynél nincs hajó, amivel ki tudnák venni önállóan a mérőeszközöket, ezt külső vállalkozóval csináltatják meg, miközben saját hajóval költséghatékonyabb lenne, illetve rendszeres karbantartás.

Tó javítása érdekében tett beavatkozások – Számos projekt indult már a tó állapotának javítása érdekében (vízgyűjtő beavatkozások) 2021-2027 programozási

időszakban Balatont érintő projekt sajnos nincs. Az előző ciklusban megvalósultak fejlesztések, például a siófoki zsillipek javítása.

Hozzászólások:

Támogatásokkal kapcsolatos meglátások – A fenntartási és üzemeltetési irányt kellene leginkább támogatni. Szükséges, hogy ne a vállalkozókra támaszkodjanak a szervezetek, hanem a saját eszközeiket kellene fejleszteni ahhoz, hogy a munka gördülékenyebb és költséghatékonyabb legyen.

Működtetéssel kapcsolatos meglátások – Az illegális vízi állásokat el kell távolítani, ehhez is szükséges a hajó. Kótró sincs a Balatonon, pedig elengedhetetlen a fenntartásához. Az idea, hogy ne szervezethez, hanem a Balatonhoz tartozzon a kótró.

Veszprém Vármegyei Kormányhivatal, Népegészségügyi főosztály – Parti Öv monitorozása – Fürdővíz vizsgálatok

Adatbázis kiterjedtsége – A strandok vízminőségéről európai szinten nagy adatbázis található, ebbe beletartozik Albánia és Svájc is. Ez a Népegészségügy jelentésben (NNK) megtalálható. Az előző évi jelentések a következő év májusában válnak elérhetővé. Több adatbázisból elérhetőek, vannak európai interaktív térképek is, ezek a vízminőségértékelési eredményeket jeleníti meg 4 évre visszamenőleg.

Természetes fürdő-minősítés – Ez évente történik, négy fürdési idény eredményeiből (az aktuális és a 3 megelőző, így összesen 16 minta alapján), amik alapján a fürdővizeket kategóriákba sorolják. A Népegészségügy jelentés (NNK) kitér a strandminősítésre is, amelyen négyes skálán értékeli azt (kiváló, jó, tűrhető, kifogásolt értékek).

Fürdővíz tájékoztató füzetek, általános tudnivalók – Lakossági tájékoztató anyag, füzet és profil párhuzamosan. Alapadatai képesek, szerepel közöttük a település neve, a strand neve és a fürdővíz adatok (vízmélység, mederanyag, vízminőség) Uniós szinten 21.658 fürdőhely, ugyanakkor csak a kiválót mutatja. Cél, hogy 2025-re minden strand megfelelő minőségű legyen¹. Nagy nyári esőzésekre a tavak, illetve a folyók érzékenyebbek. A magyarországi strandok elsősorban nagyobb folyóvizek, mellékágak.

Balatoni strandok – 279 strand van minősítve, vármegyei bontásban Somogy és Veszprém Vármegyékben. A minősítés alapján kiváló és jó minősítéseket kaptak leginkább, fellelhetőek a hiányos monitorozás miatt szürke sávok. A 2021-2022 összehasonlítás során pozitív és negatív változás is megfigyelhető. Arányaiban növekszik a strandok száma és egyre több a pozitív minősítés.

Jogszabályi háttér – A természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről szóló 78/2008. (IV. 3.) Kormányrendelet. Fürdővíz fürdési célú használat engedélyezés és fürdőhely kijelölés

Vízminőség és mintavételi terv – A vízminőség indikátor szervezeteket vizsgál inkább, mintsem kórokozókat keres. A baktériumok, mint minőségindikátorok vannak jelen.

¹ A memóban úgy szerepel, hogy „2015-re minden strand megfelelő minőségű legyen.”

Szennyvíz eredetű E.coli, Fecal.coli. A mintavételi terv eredményeken alapul, szezon előtt és szezon alatt havonta egy alkalommal kerül rá sor.

Fürdővízprofilok – Egészségkárosító hatásokat vizsgál, kockázatbecslést állít össze a nyilvánosság számára közegészségügyi hatáskörben. A csapadékelvezető csatornáknál problémát jelent az, hogy olyan károsanyagok is belekerülnek, amelyeknek az eredetét nem tudják feltárni.

Országos Közegészségügyi Intézet – Sok baktérium emberi egészségre veszélyes, ugyanakkor a Balaton vízminőségére nincs hatással. 2014-ben a FINA junior Nyíltvízi Bajnokságon például tömeges megbetegedés történt, amelyet a vízminták nem, de az iszapvizsgálat kimutatta.

Osztályérték meghatározása – A statisztikai eredményekkel együtt dolgozzák fel az adatokat, program segítségével.

Egyéb:

Balaton Kutatóintézet bemutatása – 2024.01.01-én alakult meg, a kialakítási fázisban tart. Elsődleges célja, hogy ernyőként fogja össze az egyetem eddigi és jelenleg folyó kutatásait. A kutatási eredmények összegyűjtése folyamatban van, megnyitó keretében szeretnék a nagyközönség számára is bemutatni. Természeti, környezeti és társadalmi szempontból is vizsgálják a balatoni ökoszisztémát. Több nemzeti laboratórium, BFT-vel, illetve KFM-mel alakítanak ki együttműködést.

Siófoki Observatórium sorsa – A tervek szerint nincs változás a tevékenységben, bár az OMSZ megszűnt, de a gazdasági társaság tovább tevékenykedik. A tevékenységi kör bővült, környezetvédelmi rész, valamint a NATÉR is az ellenőrzésük alá került. Az éghajlatváltozási portfólió is változik.